

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 44372-09-11

1 30 יולי 2014
2

לפני:

כב' השופטת רחל בר"ג-הירשברג
נציג ציבור (עובדים) מר נוריאל ממליה
נציג ציבור (מעבידים) גב' תמר סליימן

1. אורמת מערכות בע"מ ח.פ. 511597239
ע"י ב"כ: עו"ד אליעזר צוקרמן

התובעת

-

1. המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד עדי סמואל

הנתבע

3
4

פסק דין

5

פתח דבר

1. ענייננו של הליך זה בשאלת זכאותה של התובעת להחזר דמי ביטוח לאומי ששילמה עת מימשו עובדיה מניות שמקורן בהקצאת מניות על פי מסלול ההקצאה שנקבע בסעיף 102 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה), כנוסחו עובר לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 132), התשס"ב-2002 (להלן: תיקון 132). אגב כך, מתעוררות בהליך שאלות יסוד בביטוח הסוציאלי ואף שבה ומתעוררת שאלת תחולתה בזמן של הלכה שיפוטית.

2. נטעים מיד כי הצדדים ויתרו על הליך הבאת ראיות. לאחר ישיבתו המקדמית של בית הדין הודיע הנתבע (להלן: המוסד), כי לאחר שנועץ בכל הגורמים הרלבנטיים אין בדעתו לבקש לצרף צדדי ג' להליך, וכי סובר הוא שההליך בשל לסיכום טענות הצדדים בכתב. התובעת (להלן: החברה) הצטרפה לעמדת המוסד ביחס לניהול ההליך על דרך של סיכומים בכתב. או אז הוגשה רשימת מוסכמות ופלוגתאות משותפת, לה ניתן תוקף של החלטה, ונקצבו המועדים להגשת סיכומי הצדדים. לאחר זאת הועבר התיק לטיפולנו.

משהוגשו הסיכומים סברנו כי ההליך אינו בשל למתן פסק דין, וכי על החברה להשלים את טיעוניה המשפטיים, ואילו על המוסד והחברה להשלים את המסד העובדתי. על פרטי הדברים נעמוד בהמשך. הצדדים עשו כמיטב יכולתם ומשהודיענו כי השלימו מלאכתם, נסללה הדרך למתן פסק דין.

22

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 11-09-44372

העובדות המוסכמות

- 1
- 2
3. במהלך השנים 2001-2002 הנפיקה החברה לעובדיה מניות על פי מסלול ההקצאה שנקבע בסעיף 102 לפקודת מס הכנסה, כנוסחו עובר לתיקון 132.
4. עובדי החברה מימשו את האופציות במהלך השנים 2003-2006. מסכומי המימוש ניתנה החברה מס הכנסה במקור ושילמה דמי ביטוח לאומי (להלן: דמי ביטוח).
5. על פי החברה הסכום ששולם כדמי ביטוח מהלך השנים 2003-2006 הוא 988,346 ₪. בהחלטתנו מיום 10.1.2013 נדרשו הצדדים, כמבואר בפתח הדברים, להשלים את המסד העובדתי ולהודיע מכמה עובדים ניתנה התובעת דמי ביטוח בעת הקצאת האופציות וכמה מאותם עובדים נמצאו זכאים לגמלה בשנים הרלבנטיות (2003-2006). המוסד נדרש להודיע האם הסכום בו נוקבת החברה כסכום ששילמה עבור דמי ביטוח מקובל על דעתו.
6. אשר לסכום דמי הביטוח הודיע המוסד כי אין בידו "מידעים אודות תקבולי האופציות של העובדים ועל ניכוי דמי ביטוח...מאותם תקבולים" (הודעה מיום 27.5.2013).
7. ביחס ליתר העניינים הגיש המוסד את מכתבו של מר אוריאל כזום, מנהל תחום בכיר מינהל וגמלאות, מיום 10.4.2013 ממנו עולה כי בשנים 2003-2006 הגישו 134 מעובדי חברת אורמת תביעות לגמלאות. יודגש כי בהודעת מר כזום המוסד אינו טוען במפורש להתאמה בין המבוטחים מקבלי הגמלאות האמורים לבין מי שמימשו את האופציות שהקצתה להן החברה באותן שנים.
8. בטרם נשלים את המסד העובדתי ונפנה לסקירת טענות הצדדים נבהיר כי בפסיקת בית המשפט העליון (ע"א (עליון) 6159/05 פקיד שומה תל-אביב 3 נ' יחזקאל לפיד פ"ד סג 235 (2008) (להלן: עניין לפיד וכץ)) נקבע כי סעיף 102 לפקודה יצר הסדר מיוחד להקצאת אופציות ומניות לעובדים תוך הפקדתן בידי נאמן למשך תקופה שלא תפחת מ- 24 חודשים. תכליתו העיקרית של סעיף 102 הייתה הידוק הקשר בין העובדים לחברה המעסיקה, באמצעות עידודם של העובדים לקחת חלק בהון החברה לאורך זמן. תכלית זו קודמה באמצעות דחיית מועד החיוב במס, ובאמצעות המנגנון של חובת הפקדת האופציות בידי נאמן. כן נקבע בעניין לפיד וכץ, כי עובר לתיקון 132 מכירת מניות שמקורן באופציות אשר הוקצו בהתאם למסלול שהיה קבוע בסעיף 102 לפקודה מהווה הכנסה הונית (שם, בעמ' 259). כידוע, הכנסה הונית אינה מחייבת תשלום דמי ביטוח לאומי שכן על פי סעיף 344(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן: חוק הביטוח הלאומי) הכלל הוא שלגבי "עובד" דמי ביטוח משלומים על הכנסה מהמקורות שבסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה בלבד, כלומר מהכנסה פירותית.
- 30

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 11-09-44372

9. בחודש 11/2009 פנתה החברה למוסד בבקשה "להחזר תשלומי ביטוח לאומי בגין הכנסה הונית". ביום 19.6.2011 נדחתה הבקשה במסגרת מכתבה של עו"ד כרמית נאור מהלשכה המשפטית במוסד, מן הטעם העיקרי שלגישת המוסד את עניין לפיד וכך אין להחיל רטרואקטיבית. מכאן התביעה שבפנינו.

טענות הצדדים

10. לטענת החברה דמי הביטוח אשר שילמה מכספי מימוש האופציות שולמו בטעות לאחר שסברה כי הקצאת המניות לפי סעיף 102 לפקודה נחשבת ל"הכנסה מעבודה" כהגדרתה בסעיף 2(2) לפקודה, הגם שלמעשה פעולה זו נחשבת לרווח הון ולפיכך אינה מחויבת בתשלום דמי ביטוח לאומי. מנגד, טוען המוסד כי הנורמה המשפטית שחלה בעת ששולמו דמי הביטוח על ידי החברה הייתה שהקצאת אופציות למניות על פי סעיף 102 לפקודה, הנה הכנסה מעבודה, ולכן דמי הביטוח שהחברה שילמה מכספי מימוש האופציות נגבו כדין. לטענת המוסד, רק ביום 31.12.2008 שינה בית המשפט העליון את הנורמה המשפטית בכך שקבע, בעניין לפיד וכך, שהכנסה שמקורה בהקצאת אופציות למניות הנה רווח הון. אלא שאת הלכת לפיד וכך אין להחיל באופן רטרואקטיבי. את טעמיו לגישתו זו מבסס המוסד על אלה: (1) פסיקת בית המשפט העליון ובה גם הלכת דנ"א 3993/07 **פקיד שומה ירושלים 3 נ' איקאפוד בע"מ** (14.7.2011) (להלן: עניין איקאפוד), שבהיקש לה יש לקבוע כי קם במקרה זה למוסד אינטרס הסתמכות ראוי להגנה הנעוץ בפן הביטוחי הייחודי לו והמצדיק את יישום הלכת לפיד וכך באופן פרוספקטיבי בלבד. בהקשר זה ציין המוסד שלהשבת דמי הביטוח שנגבו בעבר השפעה החורגת מזו הנוגעת לקופתו. לדידו, השבת דמי הביטוח עלולה להשפיע לרעה על עובדי החברה שקיבלו גמלאות מחליפות שכר על בסיס דמי הביטוח ששולמו דאז וידרשו להחזיר את כספי הגמלאות ששולמו ביתר. המוסד מניח כי האינטרס של העובדים הוא שיבוטחו גם על ההכנסה שמקורה במימוש האופציות. המוסד אף חושש מ"הצפת תביעות" כלשונו, ומפגיעה "בעקרון הסופיות של ההחלטה המנהלית". המוסד מציין כי החברה לא הראתה שינוי בשומות מס ההכנסה שלה בעקבות הלכת לפיד וכך, עובדה שיש בה, לשיטתו, כדי ללמד שאף לגישת רשות המיסים אין מקום להחיל את ההלכה האמורה באופן רטרואקטיבי; (2) פסיקת בית הדין הארצי שקובעת כי שינוי הלכה בדיני בטחון סוציאלי הנו פרוספקטיבי; (3) פסיקת בית הדין הארצי בעניין עב"ל (ארצי) 748/07 **סגנון הכרך – המוסד לביטוח לאומי** (28.1.2009) (להלן: עניין סגנון הכרך) לפיה שינוי בדיעבד של שיעור הכנסת עבודה שדווח למוסד על ידי רשות המיסים, אינו משליך על חובות וזכויות מכוח חוק הביטוח הלאומי.

11. אלא שהחברה חולקת על טענת המוסד בעניין הנורמה המשפטית שחלה בעת שנוכו דמי הביטוח. לשיטת החברה, רשות המיסים היא היחידה שסברה כי הקצאת אופציות למניות

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 11-09-44372

1 מהווה הכנסה מעבודה, בעוד שציבור הנישומים ובכללם מלומדים רבים העוסקים בתחום
2 המיסוי סברו שמדובר ברווח הון. בהעדר פסיקה ישירה בעניין, עד לשנת 2004, רווחה תופעה
3 של הסכמי פשרה בין נישומים לפקידי שומה בכל הנוגע לאופציות לעובדים שהונפקו במסלול
4 סעיף 102 לפקודה. לשון אחרת, טענת החברה היא כי הנורמה המשפטית שחלה בטרם ניתן
5 פסק הדין בעניין לפיד וכך, סיווגה את הקצאת האופציות למניות כרווח הון, וככזו פטורה
6 מתשלום דמי ביטוח, ולכן כלל לא מתעורר בעניינו צורך בהחלה רטרואקטיבית של החלכה
7 שנקבעה בעניין לפיד וכך. כראיה לשיטתה הפנתה החברה לפסק הדין שניתן בבית דין זה
8 בב"ל (י-ם) 10133/06 **בנק המזרחי – ביטוח לאומי סניף ירושלים** (11.5.2008) (להלן: עניין
9 בנק המזרחי), מפי סגן הנשיאה השופט אייל אברהמי, ובו סווגה הכנסת העובדים ממימוש
10 מניות כרווח הון הפטור מתשלום דמי ביטוח. זאת בטרם ניתנה פסיקת בית המשפט העליון
11 בעניין לפיד וכך. מזכירה החברה כי המוסד לביטוח לאומי ביכר למשוך את הערעור שהגיש
12 על פסק הדין לבית הדין הארצי לעבודה שכן ביני לבני ניתן פסק הדין בעניין לפיד וכך.

13 12. החברה נדרשה על ידינו להשלים טיעוניה בכל הנוגע לפסיקת בית הדין הארצי בעניין
14 סגנון הכרך ולפיה, ובין היתר, **"יש להעדיף את העקרון לפיו השכר המבוטח לעניין תשלום**
15 **הגמלאות – הוא השכר הקובע, גם לעניין תשלום דמי הביטוח"** (פסקה 5 לפסק הדין).
16 כלומר, העדפת השיקול הביטוחי לגבי גמלאות נגזרות שכר, על פני הסדרים הנעשים עם מס
17 הכנסה לגבי הקטנת שיעורו של השכר המדווח באופן רטרואקטיבי. בתגובה הודיעה החברה
18 כי לשיטתה עניינה שונה מזה שנפסק בעניין סגנון הכרך. לדידה, אצלה אין המדובר "בדמי
19 ביטוח" אלא בכספים ששולמו בטעות למוסד לביטוח לאומי. כן הדגישה כי רווח הון שלא
20 כהכנסת עבודה אינו מביא לתשלום דמי ביטוח לאומי ואינו יוצר זכויות בטוחיות. עם זאת
21 הכירה באפשרות שהחלק העודף בגמלה ששולם לעובד על ידי המוסד לביטוח לאומי, בשל
22 ראיית רווח ההון שנוכה כשכר עבודה – שולם בטעות ויש להשיבו. אשר על כן, נתנה
23 הסכמתה לכך שאותם חלקי גמלה עודפים ינוכו ויופחתו על ידי המוסד מההחזר שישולם לה
24 אם תתקבל תביעתה.

דיון והכרעה

גדר המחלוקת

13. מן האמור עד כה עולה כי כיום אין עוד מחלוקת שמכירת מניות שמקורן באופציות אשר
28 הוקצו בהתאם למסלול שהיה קבוע בשעתו בסעיף 102 לפקודה, מהווה הכנסה הונית שאינה
29 מחייבת תשלום דמי ביטוח. נותר אפוא לברר מה דינם של דמי ביטוח ששולמו ממכירת
30 מניות על פי סעיף 102 לפקודה, בטרם ניתנה פסיקת בית המשפט העליון בעניין לפיד וכך
31 והתבהר המצב המשפטי לאשורו. לטענת החברה יש להשיב לה את דמי הביטוח העודפים.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 44372-09-11

1 מנגד סובר המוסד כי אין להשיב את דמי הביטוח ששילמה התובעת וכי את הלכת לפיד וכך
2 אין להחיל באופן רטרואקטיבי.

3 **המוסד הנורמטיבי – תשלום דמי ביטוח והשבת דמי ביטוח**

4 14. על פי סעיף 342 לחוק הביטוח הלאומי, על המעביד לשלם את דמי הביטוח הלאומי בעד
5 עובדו, בשיעור אחוזים "מהכנסתו החודשית" של העובד. סעיף 344(א) לחוק הביטוח
6 הלאומי קובע, כי "יראו כהכנסתו החודשית של עובד את הכנסתו בעד החודש שקדם לאחד
7 בחודש בו חל מועד התשלום, מהמקורות המנויים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה...".
8 סעיף 358 מתיר לפקיד התביעות לקבוע דמי ביטוח על פי סכום העולה על זה שנקב בדין
9 וחשבון שהמעביד או המבוטח הגיש לפי התקנות אם שוכנע כי הדיווח שהגישו אינו מדויק.

10 אשר להשבת דמי ביטוח על ידי המוסד, בכך עוסק סעיף 362 לחוק שכותרתו "החזרת
11 תשלומי יתר" ולשונו היא זו:

12 " (א) שולמו למוסד דמי ביטוח לאומי לפי חוק זה או כספים לפי חוק אחר
13 ביתר (להלן – תשלום יתר), יחולו הרואות אלה:

14 (1) תשלום היתר יוחזר בתוך 12 חודשים מיום שהומצא למוסד כל
15 הנתונים הנדרשים לצורך ביצוע החזר, בצרוף תוספת לפי שיעור עליית
16 המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו הוחזר תשלום היתר לעומת
17 המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו שולם תשלום היתר;
18 (2) לא הוחזר תשלום היתר לאחר שחלפו 12 חודשים מהיום שבו הומצא
19 למוסד כל הנתונים כאמור בפסקה (1), יוחזר תשלום היתר בצירוף
20 תוספת הצמדה כאמור בפסקה (1), ובעד החודש ה-13 ואילך – גם
21 בתוספת ריבית בשיעור של 1% לשנה".

22 נדגיש כי בניגוד להסדר הקיים בסעיף 296 לחוק לגבי גמלאות המשתלמות מתקציב המוסד
23 לעניין המועד להגשתן, ותשלום למפרע של גמלה לתקופה שלא תעלה על 12 חודשים, מקום
24 בו הוגשה התביעה בשיהוי, הרי שסעיף 362 אינו כולל הסדרים ממין זה (תיקון 136), ועל כן
25 דעתנו היא כי ניתן ללמוד מכך שתיים אלה: האחת, כי סעיף 362 כפוף לכללי ההתיישנות
26 הכלליים, שמרביתם דיוניים. בענייננו ביכר המוסד שלא להעלות טענת התיישנות; השנייה
27 היא שנקודת המוצא בחוק היא של החזר דמי ביטוח ששלמו ביתר, בכפוף לכללים
28 שמטרתם למנוע 'התעשרות' של המבוטח על גב המוסד. לשם שלמות הדברים נציין כי סעיף
29 315 לחוק עוסק בהחזר גמלאות ששולמו ביתר ונתייחס אליו בהמשך, ככל הנדרש.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 44372-09-11

1 אם מתברר שנגבו דמי ביטוח לאומי בעד "עובד" מהכנסה שאינה מהמקורות המנויים
2 בסעיף 2(2) לפקודה על המוסד לביטוח לאומי להשיבם, שכן פועל הוא מכוח החוק בלבד.
3 הנה כי כן ולכאורה, משנקבע בעניין לפיד וכך כי מכירת מניות שמקורן באופציות אשר
4 הוקצו בהתאם למסלול שהיה קבוע בסעיף 102 לפקודה מהווה הכנסה הונית, על המוסד
5 להשיב לתובעת את דמי הביטוח ששילמה בגינם בהתאם לסעיף 362 לחוק. אלא שכאמור,
6 טענת המוסד היא כי את הלכת לפיד וכך אין להחיל רטרואקטיבית ולכך נפנה עתה.

7 תחולה בזמן של הלכה שיפוטית – הכלל והחריג

8 15. פסק הדין המנחה בסוגיית תחולתן של הלכות שיפוטיות חדשות מבחינת הזמן הוא
9 רע"א (עליון) 8925/04 סולל בונה בנין ותשתיות בע"מ ואח' נ' עזבון המנוח אחמד עבד אל
10 חמיד פ"ד סא 126 (2006) (להלן: עניין סולל בונה). בעניין סולל בונה בחן בית המשפט
11 העליון, בהרכב מורחב, את השאלה מה דין התחולה מבחינת הזמן של הלכה משפטית
12 חדשה, והגיע ברוב דעות למסקנה כי במישור הפרשני העקרוני, נקודת הפתיחה היא
13 שתחולתה של הלכה שיפוטית חדשה המפרשת דבר חקיקה, היא פרוספקטיבית
14 ורטרואקטיבית כאחד. אלא אם כן טעמים מיוחדים, המעוגנים בשיקולים מעשיים,
15 מצדיקים להחילה מכאן ולהבא בלבד. זאת תוך שסקר בפרוטרוט את הטעמים שביסוד
16 קביעה עקרונית זו. על כלל זה חזר בית המשפט העליון בעניין איקאפוד, אף הפעם בהרכב
17 מורחב. נדגיש כי בעניין איקאפוד אימץ ההרכב כולו את הלכת הרוב בסולל בונה, לפיה
18 נקודת המוצא העקרונית היא כי הלכה משפטית חדשה פועלת הן רטרואקטיבית והן
19 פרוספקטיבית, אולם לבית המשפט העליון ביוצרו הלכה חדשה הסמכות לקבוע את תחולתה
20 בזמן ולהגבילה כך שתחול מכאן ואילך בלבד. בעניין איקאפוד נחלקו הדעות בשאלה האם
21 ראוי בנסיבות העניין הספציפיות שהובאו בפניו, ושעניין שינוי הלכה מושרשת של בית
22 המשפט העליון בכל הנוגע למרוץ הזמנים לצורך התיישנות החלטת פקיד שומה בחשגת
23 נישום, לקבוע כי היא תחול מכאן ולהבא בלבד. שופטי בית המשפט העליון נחלקו לעניין
24 היקפו ותחולתו של אותו חריג המבוסס על הכרה בהסתמכות הראויה להגנה אך לא לעניין
25 הקביעה העקרונית, כי ככלל הלכה חדשה חלה גם רטרואקטיבית. כן הוסכם בעניין
26 איקאפוד כי החלת החריג מותנית במערך איזונים מורכב, כשגורם ההסתמכות הוא בעל
27 משקל מיוחד אך אינו שיקול בלעדי. זו אם כן נקודת המוצא גם בעניינו.

28 16. טוען המוסד כי בהיקש לקביעות דעת הרוב בעניין איקאפוד, יש לקבוע כי את הלכת
29 לפיד וכך יש להחיל פרוספקטיבית ממועד נתינתה. ראש וראשית נעמיד דברים על מכונם
30 ונבהיר, כי דעת הרוב בעניין איקאפוד קבעה כי באותו עניין אין להחיל את החריג לכלל
31 שנקבע בפרשת סולל בונה, שכן אין לפקיד השומה אינטרס הסתמכות הראוי להגנה. אשר על
32 כן יש להחיל את ההלכה החדשה רטרואקטיבית, אולם תחולה זו הוגבלה למועד מתן פסק

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 44372-09-11

1 הדין של בית המשפט המחוזי, נשוא הערעור, מטעמים מעשיים. זאת ועוד. בעוד שבעניין
2 איקאפוד מדובר היה בשינוי הלכה מושרשת ששררה במשך שנים רבות, בעניין לפיד וכך
3 מדובר בפסק דין המצהיר, לראשונה, על מצב משפטי נתון ולהבדל בין השניים נפנה עתה.

4 סטייה מהלכה קודמת לעומת הלכה חדשה ופסיקת בית הדין הארצי

5 17. הלכה פסוקה היא כי פרוש הניתן על ידי ערכאה שיפוטית לחיקוק כמוהו כהצהרה על
6 הדין הקיים מאז נחקק, ומשמעות הדבר היא שפרשנות הניתנת להוראת חיקוק תחולתה
7 למפרע מיום היוולד החוק. עמד על כך בית הדין הארצי לעבודה בעניין עב"ל (ארצי) 275/99
8 סיגלר, ש^{ארת המנוח אורל סיגלר ז"ל – המוסד לביטוח לאומי} פד"ע ל"ח 199 (2002) (להלן: ^{עניין סיגלר}
9 עניין סיגלר) הנזכר גם בסכומי המוסד. באותו עניין אימץ בית הדין הארצי, מפי כבוד השופט
10 (בדימוס) צור, את הלכת בית המשפט העליון האמורה וקבע כי לאלמנת המנוח מגיעות
11 זכויות מכוח הסכם הניידות כפי שפורש על ידי בית המשפט הגבוה לצדק וכי הוראת תחולה
12 אחרת שנקבעה בהסכם הניידות אינה יכולה לעמוד. בתוך כך נקבע כי:

13 "יש להבחין הבחן היטב בין פסק דין המשנה הלכה קיימת לבין פסק דין
14 המצהיר, לראשונה, על מצב משפטי נתון:

15 "אכן, שאלת הרטרואקטיביות צריכה לעמוד לנגד עיניו של השופט. עליו
16 לבחון תמיד כיצד פועלת הלכתו במימד הזמן. לעניין זה עשוי להיות הבדל
17 ניכר בין מקרה שבו קיימת הלכה פסוקה, אשר בית המשפט סוטה ממנה
18 או מאבחן אותה, לבין המקרה שבו הלכתו הרטרואקטיבית של בית המשפט
19 אינה סוטה מהלכה קיימת ואינה מאבחנת אותה, אלא נותנת פירוש ראשון
20 להוראה חקוקה, או ממלאת חלל קיים בשיטה. אך טבעי הוא שהפגיעה
21 בציפיות הציבור היא גדולה בהרבה במקרה הראשון (סטייה מהלכה קודמת
22 קיימת) מאשר במקרה השני (הלכה חדשה). אפילו במקום שישנה הלכה
23 קודמת, אשר בית המשפט סוטה ממנה או מאבחן אותה, ניתן להקטין את
24 מימדי הנזק שהרטרואקטיביות גורמת (א' ברק שיקול דעת שיפוטית...)".

25 18. באותה דרך צעד בית הדין הארצי גם בעניין עב"ל (ארצי) 1281/00 אבו גאמע – המוסד
26 לביטוח לאומי פד"ע ל"ח 853 (2003) שאף הוא נזכר בסיכומי המוסד. באותו עניין ביקשו
27 המערערים להפוך את פסיקת בית הדין האזורי ולהחיל בעניינם באופן רטרואקטיבי את
28 פסיקת בית הדין הארצי שקבעה בהקשר לסעיף 128 לחוק, שהיה בינתיים לסעיף 269 לחוק
29 (שאזכרנו לעיל), כי מקום בו בסיס עילת הזכאות לקצבה מעוגן במסמך רשמי (לידה, גיל,
30 פטירה), וכאשר המבוטח לא עיכב במודע את הגשת התביעה למוסד, יהא זה סביר לקבוע
31 כתקופת שיהוי את פרק הזמן של שבע שנים. כפי שנקבע בחוק ההתיישנות, כפרק הזמן

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 44372-09-11

1 שבגיני תשולם קצבה בתוקף למפרע מיום הגשת התביעה. הערעור נדחה תוך שנקבע, מפי
2 השופטת ארד (כתוארה אז), כי:

3 **"למבוקשם של המערערים אין להיעתר. פסיקתו של בית דין זה בעניין אליעזר**
4 **ובעניין הררי איננה הלכה חדשה שנפסקה, ואף אין היא פרוש ראשון שניתן**
5 **להוראה חקוקה. בפסיקתו באותן פרשות אבחן בית דין זה את ההלכה שהייתה**
6 **קיימת באשר לגדר שיקוליו של פקיד התביעות ושינה ממנה, בהתקיים תנאים**
7 **מסוימים בלבד...**
8 **כבר נפסק כי משנעשה שינוי בהלכה הפסוקה השינוי הוא פרוספקטיבי, ויחול**
9 **על כל הליך ממועד שינוי ההלכה ואילך. בית דין זה עמד על כך בפסק הדין**
10 **בעניין סביר..." (פסקאות 24-25).**

11 מכאן שטענת המוסד ולפיה על פי פסיקת בית הדין הארצי שינוי הלכה בדיני בטחון
12 סוציאלי, ולענייננו שינוי בהלכה פסוקה המשפיע על דיני הבטחון הסוציאלי, הנו
13 פרוספקטיבי בלבד, אינה מדויקת דיה. כאמור, בית הדין הארצי עצמו הכיר בצורך להבחין
14 הבחן היטב, כלשונו, בין שינוי או סטייה מההלכה קודמת לבין הצהרה ראשונה על פרושו של
15 חוק, וכי בעוד שהצהרה ראשונית על מצב משפטי תחול רטרואקטיבית, סטייה מהלכה
16 קיימת תחול רק פרוספקטיבית.

17 19. בענייננו אין חולק כי עניין לנו בהלכה חדשה וראשונה שבאה לעולם בעקבות פרשנות
18 שנתן בית המשפט העליון להוראות סעיף 102 לפקודה. פסיקת בית המשפט העליון בעניין
19 לפיד וכך לא הייתה בחינת שינוי הלכה קודמת אלא פרוש ראשון שניתן להוראה חקוקה ועל
20 כן וככלל יש להחילה גם רטרואקטיבית. הנה כי כן, די בעובדה שעסקין בהלכה חדשה שגם
21 בית הדין הארצי מסכים כי בהקשר לביטחון סוציאלי תוחל רטרואקטיבית לשם קבלת
22 התביעה, אולם נדרש גם לטענות המוסד הנוספות.

23 **אינטרס הסתמכות ראוי להגנה – השיקולים ואיזונים**

24 20. ממשיך וטוען המוסד כי על אף כל האמור ישנה הצדקה לא להחיל את עניין לפיד וכך
25 רטרואקטיבית, משקם לו אינטרס הסתמכות ראוי להגנה. אינטרס המבוסס בעיקר על הפן
26 הביטוחי הייחודי לו. כאמור לעיל, מדגיש המוסד כי עד לפסיקת בית המשפט העליון בעניין
27 לפיד וכך הכל סברו כי בהכנסה מעבודה מדובר וגם מטעם זה קם לו אינטרס הסתמכות
28 הראוי להגנה. נפתח דווקא בעניין אחרון זה ונאמר בראש, כי על פי דעת הרוב בעניין
29 איקאפוד, אשר אימצה בהקשר זה את דעת הרוב בעניין סולל בונה **"אם הסוגיה היא חדשה**
30 **ולא הוכרעה כלל בעבר, אין לומר כי קיים אינטרס הסתמכות הראוי להגנה"**. מאחר ועניין

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 44372-09-11

לפיד וכך עסק בסוגיה שלא הוכרעה קודם ספק אם ניתן לטעון לאינטרס הסתמכות ראוי להגנה. אולם גם אם יטען אחרת, הרי שספק בעניינו אם טענת המוסד כי הכל סברו שהנורמה המשפטית המחייבת היא שבהכנסה פרוטית עסקינן, אכן משקפת את מצב הדברים בפועל. זאת לאו דווקא מן הטעם שמנתה התובעת - עמדת הנישומים והמלומדים. אמנם עמדתם של אלה חשובה היא מאוד וכבודה במקומה מונח, אלא שלא אחת הם אכן סוברים אחרת מרשות המס משום שהם עוסקים בהצעות לתכנוני מס לגיטימיים.

21. דעתנו היא כי רשות המס עצמה הייתה מודעת, החל מסוף שנות ה-90, לקושי הפרשני שנובע מסעיף 102 ולכך ששאלת סיווג ההכנסה מהקצאת מניות במסלול 102 לפקודה עודנה טעונה ברור. אשר על כן ועוד בשנת 2000 הוצא "עדכון החלטות ועדות פסיקה (עדכון מס' 2)" שהתיר לפקיד השומה להגיע להסדרי פשרה מסוימים בהקשר זה. עדכונים ממין זה נמשכו לאורך כל התקופה שעד למתן פסק הדין בעניין לפיד וכך (ראו: עמ"ה (חי) 589/04 אריאלה שחר נ' פקיד שומה חדרה (3.4.2012)). בנסיבות אלה לא ישמע המוסד בטענה כי הלך אחר רשות המס ובוודאי שהיה עליו להערך לאפשרות שדמי הביטוח שהוא גובה מהקצאת מניות על פי מסלול 102 לפקודה אינו וודאי. חיזוק לדברים מציינו בעניין לפיד וכך שם נכלל ציטוט של דברים שאמרה נציבת מס הכנסה דאז, עו"ד טלי ירון-אלדר בוועדת הכספים של הכנסת עוד בשנת 2002 בנוגע לגביית דמי ביטוח לאומי מעובדים בגין מכירת מניות שהוקצו לפי סעיף 102 לפקודה כך: "לגבי השאלה מה נעשה היום – גם היום לא גובים מרוב האופציות, כי רובן במסלול של 102 ולכן הביטוח הלאומי לא גובה מהם מס" (סעיף 13 לפסק הדין).

מוסיף ומציין כבוד השופט גרוניס (בתוארו אז) כי בבוא בית המשפט לפרש חוק עליו ליתן משקל לפרקטיקה שהייתה קיימת לגבי סעיף 102, אף אם לא משקל מכריע, וקובע כי לדעת שלטונות המס, לפי הצהרותיהם ולפי האופן בו פורש החוק על ידם בעבר, סווגה ההכנסה כהונית. הנה כי כן, ספק אם טענת המוסד כי גם רשויות המס סברו שבהכנסה הונית עסקינן מדויקת היא דיה.

22. זאת ועוד. בשנים הרלבנטיות לענייננו – 2003 עד 2006 – התייחסה הפסיקה לסיווגה של הכנסה שמקורה ממכירת מניות שהוקצו בהתאם לסעיף 102 לפקודה, ואף קבעה כי מדובר דווקא בהכנסה הונית. כך, בעניין ע"א (עליון) 7034/99 פקיד שומה כפר סבא נ' דר פ"ד נח(4) 913 (2004) התייחסה כבוד השופטת חיות להסדר הקבוע בסעיף 102 לפקודה תוך שקבעה כי "המס המוטל בגין אופציות על פי המסלול הקבוע בסעיף 102 הינו מס רווחי הון". אמנם נכון הוא כי בעניין לפיד וכך הבהיר כבוד השופט גרוניס כי באמרת אגב מדובר. אמרה שלא הייתה צריכה להכרעה בעניין דר. דר עסק במועד החיוב במס במסלול סעיף 102 לפקודה ולא עסק בסיווג ההכנסה הצומחת ממכירת אופציות לפיו, ועל כן סבר כבוד השופט גרוניס

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 44372-09-11

1 שהכרעה בעניין זה לגופו דרושה. עם זאת דעתנו היא כי על אף שאמירת אגב אינה מחייבת
2 יש ליתן לה משקל מתאים ולהפעיל שיקול דעת מיוחד בהתאם לה, ובמיוחד בשים לב כי
3 אמרת אגב זו נאמרה על ידי בית המשפט העליון, שהלכה שנפסקה בו מחייבת כל בית
4 משפט, זולת בית המשפט העליון (סעיף 20(ב) לחוק יסוד: השפיטה), ומקרינה היא מאליה
5 גם על המוסד לביטוח לאומי. לכך מצטרפות שלוש פסיקות נפרדות של בית המשפט המחוזי,
6 מפי כבוד השופט מגן אלטוביה, בשנת 2005 בעניינים של לפיד, כץ ודיאמנט (עמ"ה 1265/01;
7 עמ"ה 1172/02; עמ"ה 1072/03). בפסיקות אלה נקבע במפורש, כי סיווגה של הכנסה
8 הצומחת ממכירת אופציות על פי סעיף 102 לפקודה הוא הוני. לא למותר לציין, כי הליכים
9 אלה הוגשו לבית המשפט המחוזי בשנים 2001, 2002 ו- 2003. כלומר אכן, וכטענת התובעת,
10 הנישומים סברו כי ברווח הון עסקיין וצריך היה המוסד לביטוח לאומי להביא בכלל שיקוליו
11 את 'ריח השדה' ואת האפשרות כי דעת הנישומים תתקבל. אמנם נכון הוא כי על פסקי הדין
12 הוגש ערעור לבית המשפט העליון אולם כאמור בעניין איקאפוד אין מקום כי אזרחים,
13 רשויות וגופים יתעלמו מפסקי דין של בית המשפט המחוזי שכן:

14 **"פסק דינו של בית המשפט המחוזי כלל וכלל אינו חסר משקל, משמעות**
15 **והשפעה, שהרי הלכתו של בית-משפט מחוזי תנחה בתי משפט בדרגים**
16 **נמוכים יותר, בעת שהם נדרשים לפסוק בעניינים דומים. אך הגיוני הוא, שלא**
17 **רק ערכאות השיפוט הנמוכות יותר ינחה פסק הדין...**
18 **בענייננו חשוב להדגיש, כי בין אם נראה את פסק הדין כמחייב את רשויות**
19 **המס ובין אם נראה אותו כמנחה בלבד ... בוודאי אין לומר, כי מוטלת חובה**
20 **חוקית לנהוג בניגוד להלכה שבפסק הדין"** (עמ' 46-47).

21 23. נדגיש כי דברי בית המשפט העליון בעניין איקאפוד נאמרו ביחס לסטייה של בית המשפט
22 המחוזי מתקדים מחייב של בית המשפט העליון! על כן מקל וחומר שלפחות פסיקת בית
23 המשפט המחוזי, מפי כבוד השופט אלטוביה, ביוצרו הלכה חדשה הייתה צריכה להנחות את
24 המוסד לביטוח לאומי מרגע הינתנה (03/05), ואף אם הוגש עליה ערעור. למצער, היה על
25 המוסד לביטוח לאומי להימצא עם "יד על הדופק" ולבחון את החלטותיו בעניין וגם לאחר
26 קבלתן ולהפעיל את שיקול דעתו בהתאם. בהקשר זה נציין, כי מניחים אנו שבסיכומי
27 המוסד נפלה טעות סופר עת התייחס ל"סופיות ההחלטה המנהלית" חלף סופיות "ההליך
28 המינהלי".

29 המוסד לא הציג בפנינו אסמכתאות להפעלת שיקול דעת חוזר, על אף שינוי האקלים
30 המשפטי משנת 2000 על ידי רשות המס ומשנת 2004 ואילך בפסיקה, ודעתנו היא כי הדברים
31 שוקלים לחובתו בבואנו לבחון את ההצדקה להחלת חריג ההסתמכות ולהחלטה
32 פרוספקטיבית בלבד של עניין לפיד וכך. בנסיבות אלה ניתן לומר כי המוסד לביטוח לאומי

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 11-09-44372

1 נטל על עצמו את הסיכון הכרוך באי החלת ההלכה הפסוקה או באפשרות שפסיקת בית
2 המשפט המחוזי תאושר, ועל כן אין לומר כי קם לו אינטרס הסתמכות הראוי להגנה.

3 **קופת המוסד, עקרונות הביטוח הסוציאלי והעדפת השיקול הביטוחי**

4 24. בסיכומיו טוען המוסד, אף אם לא בנוסח מדויק זה, כי מחובתו לשמור על הקופה
5 הציבורית ולדאוג לכך שהמבוטחים יקבלו את המגיע להם, וכן כי החלה רטרופקטיבית של
6 הלכת לפיד וכך עלולה להוביל להפרה באיזון התקציבי שלו לנוכח 'ההצפה' הצפויה בתביעות
7 ממין זה. כן מצביע המוסד על אמירות מתוך ענין איקאפוד המתירות מרחב פרשני שימנע
8 הפסד כספי מהרשות, הפסד שיוביל לפגיעה בציבור. מעין "הגנת תקציב".

9 25. על כך נאמר כי אין כל ספק ששמירה על איזון תקציבי של המוסד ועל הקופה הציבורית
10 המשרתת את המבוטחים – שהם כלל תושבי מדינת ישראל ולעתים גם מי שאינם תושביה –
11 תכלית ראויה היא מעין כמות. עם זאת טענת הסתמכות המבוססת על שיקולים תקציביים
12 איננה בבחינת 'קוד קסום' או 'מילת קסם' ואינה שיקול בלעדי שיש להתחשב בו. נפתח בכך
13 שלטעמנו טענת המוסד בעניין זה נטענה במידה רבה בעלמא ומבלי שנלווה לה ביסוס עובדתי
14 כלשהו. לא למותר להזכיר, כי בעניין איקאפוד ובשלב הערעור הותר למדינה לצרף את
15 הערכתה כי החלה רטרואקטיבית של העניין שם תוביל לנזק כספי שהוערך ב – 640 מליון ₪
16 (עמ' 81), נזק שבאופן ברור הוא משמעותי לוודאות וליציבות של כל רשות וגם של קופת
17 המדינה. אף על פי כן, לא נמצא שיקול זה מכריע. בעניינו המוסד לא הציג נתון כלשהו שיש
18 בו כדי לתמוך בטענותיו בהקשר התקציבי. נזכיר כי אפילו את ההשפעה הישירה על גמלאות
19 נגזרות השכר של עובדי החברה שמימשו את האופציות לא הצליח להציג, והסתפק ברשימה
20 כללית של גמלאות נגזרות שכר שקיבלו כלל עובדי החברה בשנים הרלבנטיות והמדובר בסך
21 הכל ב – 134 גמלאות. מאתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי עצמו (www.btl.gov.il)
22 נמצאו למדים כי מדי חודש משלם המוסד 3,000,000 גמלאות שונות וכי בשנת 2011 שילם
23 גמלאות לפי חוק הביטוח הלאומי ולפי חוקים אחרים בסכום כולל של 61.3 מיליארד ₪.

24 26. זאת ועוד. אם השאלה התקציבית היא שבמוקד העניין אזי קשה לחלום את הטענה עם
25 התנהלות המוסד עצמו, ובפרט בכל הנוגע לפסיקתו של בית דין זה בעניין בנק המזרחי.
26 בעניין בנק המזרחי נקבע מפורשות, בשנת 2008, כי מימוש מניות מהקצאת אופציות על פי
27 המסלול הקבוע בסעיף 102 לפקודה הוא הכנסה הונית. בכך דוחים אנו את טענת המוסד
28 שעניין בנק המזרחי נפסק על סמך העובדות הייחודיות לו, היינו על בסיס ההסכם שנחתם
29 בין הבנק לרשות המס ועל כן אינו מהווה הלכה לסיווג אופציות. פסק הדין קובע מפורשות
30 וגם על יסוד הפסיקה שניתנה עד אז (עניין לפיד וכך בבית המשפט המחוזי), כי מדובר
31 **"במסלול מיסוי הוני בלבד"** (עמ' 8).

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 11-09-44372

- 1 מכל מקום ואם סבר המוסד כי בקביעה בעלת השלכות תקציביות משמעותיות עסקין מדוע
- 2 ביכר למשוך את הערעור על פסק הדין שדן בעניין זה באופן ישיר. ברור הוא שלא הייתה כל
- 3 מניעה להמשיך את הדיון בערעור אם לא בקביעה העקרונית, שאכן הוכרעה על ידי בית
- 4 המשפט העליון, אזי בשאלת תחולת ההלכה מבחינת הזמן. יכול היה המוסד לבוא בפני בית
- 5 הדין הארצי ולשטוח את טענותיו אלה ולבקש כי יוכרעו, אך ביכר מטעמיו שלא לעשות כן.
- 6 לא הובאה בפנינו כל אסמכתא לכך שהמצב השתנה מאז עניין בנק המזרחי או שהמוסד
- 7 "מוצף" כלשונו, בתביעות להשבת דמי ביטוח. נדמה שכאן המקום להזכיר כי רשות המס
- 8 עצמה לא טענה להשלכות המחייבות קביעה שאת עניין לפיד וכך יש מקום להחיל באופן
- 9 רטרואקטיבי בלבד, ועל כן לא ברור ניסיונו של המוסד להגיע לתוצאה זו דווקא במסגרת
- 10 הליך זה. דעתנו היא כי ההליך הנכון לטענות המוסד אכן היה בעניין מזרחי שכאמור עסק
- 11 ישירות בשאלת סיווג ההכנסה, ואף נדמה שבניסיון המוסד להגיע לתוצאה אחרת דווקא
- 12 בהליך זה יש גם משום פגיעה במימד השוויון במובן זה שבעוד הבנקים בעניין מזרחי לא
- 13 נדרשו לתשלום דמי ביטוח בהליך זה תדרש החברה לתשלום דמי ביטוח. עוד נציין כי טענת
- 14 המוסד ולפיה בית המשפט העליון לא נתן דעתו בעניין לפיד וכך לכך שפסיקתו משליכה גם
- 15 על היבטים 'לבר מיסויים' לא רק שאינה מתיישבת עם שורת ההיגיון אלא שסותרת היא את
- 16 קביעתו המפורשת ולפיה לסיווג ההכנסה ממימוש מניות שהוקצו על פי המסלול שנקבע
- 17 בסעיף 102 לפקודה כהכנסה פירותית או הונית "עשויה להיות חשיבות במספר תחומים"
- 18 שרק באחדים מהם עוסק פסק הדין (עמ' 250).
- 19 27. אשר לבכורה לה טוען המוסד, בעקבות עניין סגנון הכרך, לעובדה שחוק הביטוח הלאומי
- 20 מעניק זכויות ביטוחיות ואין להקטין בדיעבד את מחירן, בין אם מומשו ובין אם לאו נאמר
- 21 כי דעתנו היא שעניינו שונה מזה שדון בעניין סגנון הכרך בהיבט עיקרי זה: עניין סגנון
- 22 הכרך התייחס לשינויים שעורכים בדיעבד ועל דעת עצמם בעלי שליטה בחברה, שבוטחו
- 23 כשכירים ולא כעצמאיים. שינויים אלה מובילים לתוצאה לא רצויה של הנאה מביטוח
- 24 סוציאלי בסכומים גבוהים, ובחלוף זמן רב וכאשר מסתבר שלא נזקקו לביטוח, מתקנים את
- 25 שומות מס ההכנסה ומבקשים לקבל החזר כספי ובכך אכן פוגעים בעיקרון הביטוחי וביכולת
- 26 של המוסד לכלכל צעדיו בהתאם לתקציבו הנתון ולהכנסותיו מדמי הביטוח בכל נקודת זמן.
- 27 לכך, וכפי שפסק בית הדין הארצי, אין ליתן את היד. אלא שבעניינו נדמה שיש להקיש
- 28 דווקא מן הנפסק בעניין דב"ע (ארצי) נה/ 0 - 14 **גדות תעשיות פטרוכימית בע"מ – המוסד**
- 29 **לביטוח לאומי** פד"ע כ"ח 516 (1995), ולקבוע שלא נפגע הרעיון הביטוחי שכן מדובר בדיווח
- 30 בזמן אמת, על עובדים ולא על בעלי שליטה שכן עובר לתיקון 132 חל סעיף 102 לפקודה על
- 31 עובדים בלבד ולא על בעלי שליטה, ושנבע מספק בשאלה פרשנית משפטית. על פי קביעת בית
- 32 המשפט העליון אין לייחס לעובדים הכנסה מעבודה. כלומר, מלכתחילה לא היו העובדים
- 33 חייבים בדמי ביטוח בגין אותה הכנסה והיא שולמה בגלל טעות של המוסד בפרוש החוק.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 11-09-44372

1 אשר על כן, אין המדובר במעין 'מניפולציה' של הזכויות הביטוחיות של העובדים בדיעבד. כך
2 וכאמור בעניין גדות, יש לשאוף למצב דברים בו "הכנסה" לפי הפקודה תהיה בעלת גודל
3 זהה ביחסי הפרט עם הרשויות השונות – רשויות המס והמוסד לביטוח לאומי, אלא אם יש
4 נימוקים טובים המצדיקים סטייה מן הכלל, ובענייננו לא הוצגו כאלה.

5 28. טענת המוסד בדבר ההשלכות של שינוי סיווג ההכנסה כהכנסה הונית על הגמלאות
6 נגזרות השכר, היא לכאורה נכונה בהסתייגות עליה נעמוד מיד. אולם קודם לכן נאמר כי
7 בהליך דנא במידה רבה קהו השפעותיה של טענה זו של המוסד שכן וכמבואר בפרק
8 העובדתי, החברה נתנה הסכמתה לכך שאותם חלקי גמלה עודפים ינוכו ויופחתו על ידי
9 המוסד מההחזר שישולם לה אם תתקבל תביעתה. כלומר, העובדים עצמם לא ידרשו
10 להחזרים כספיים כלשהם ולא יוחל סעיף 315 לחוק. נטעים כי מלכתחילה המעביד הוא
11 שמחויב בתשלום דמי הביטוח ועל כן נראה שהפתרון לו נתנה החברה את הסכמתה ישים גם
12 להליכים אחרים, ככל שיבואו. ההסתייגות מטענת המוסד היא בכך שהוא יוצא מנקודת
13 הנחה שעובד החברה יעדיף כי גמלה נגזרת שכר, דוגמת דמי פגיעה, תגזר מהשכר שכולל את
14 מימוש המניות. לא מן הנמנע כי אכן נכונה ההנחה שמבוטח לעולם מעדיף גמלה גבוהה ככל
15 הניתן, אלא שיכולות להיות לעובד מגוון הכנסות נוספות שאינן באות בגדר הגדרתה של
16 "הכנסה" שבחוק הביטוח הלאומי וחזקה עליו כי יכלכל את צעדיו בהתאם.

17 29. בטרם חתימה וסיכום נתייחס בקצרה לעניין נוסף שהעלה המוסד וטרם זכה
18 להתייחסותנו והוא הטענה כי יש ללמוד מהעובדה שהחברה לא הציגה שומות מס מתוקנות
19 לשנים הרלבנטיות כי גם לעמדת רשות המס את הלכת לפיד וכך אין להחיל באופן
20 רטרואקטיבי. דין הטענה דחייה. השאלה אם הוצאו לחברה שומות מתוקנות לא התבררה
21 עד תום ומכל מקום דעתנו היא כי אין להסיק מכך דבר לעצם העניין, שכן לא מן הנמנע כי
22 החברה לא סברה שיש לדברים משמעות מיסויית כלשהי, ובוודאי שהדבר לא מלמד על
23 עמדת רשות המס.

24 הערות סיכום

25 30. כללם של דברים, טוב הייתה נוהגת החברה לו לא המתנה כשלוש שנים תמימות מעת
26 תום מימוש האופציות על ידי עובדיה לבין הפניה למוסד לביטוח לאומי להשבת דמי
27 הביטוח. פניה שבאה על רקע פסיקתו של בית הדין זה בעניין בנק מזרחי בו יוצגו הבנקים על
28 ידי בא כוחה של החברה כאן. אין להתעלם מכך שכל רשות וגם המוסד לביטוח לאומי
29 מתקשה לתפקד כאשר אינו יכול לצאת מתוך הנחה כי תקציבו 'סגור' בכל הנוגע לחובות
30 העבר וכי לא ישונו זכויות בדיעבד. עם זאת דעתנו היא כי הפתרון למצב דברים מעין זה
31 שעלה בהליך זה הוא בתיקון הוראות חוק הביטוח הלאומי, יתכן בדומה להוראות סעיף 269

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 11-09-44372

1 עליו עמדנו לעיל או להוראות סעיף 160 לפקודה שעניין בהחזר מס יתר בעקבות שומה
2 המורה כי אדם ששילם מס הכנסה ביתר זכאי להשבת תשלום היתר תוך תקופה מסוימת.
3 וכן כי אדם לא יזכה בהשבת מס יתר ששילם אלא בגין שש שנים לאחר מאז הגשת דוח
4 המצביע כי אכן שילם מס יתר (בהקשר לסעיף 160 לפקודה ראו: ע"א (עליון) **נציבות מס**
5 **הכנסה ומס רכוש – משרד האוצר ומדינת ישראל נ' שחר פ"ד** נו(2) 297 (2001)). אולם כל
6 עוד לא שונה חוק הביטוח הלאומי וההוראה המנחה היא זו שבסעיף 362, ובחצטרף לכל
7 הטעמים הנוספים עליהם עמדנו בהרחבה לעיל מהדין הכללי ומפסיקת בית הדין הארצי,
8 תוצאות הדברים היא כי התובעת זכאית להשבת דמי הביטוח ששילמה ביתר.

9 31. **סוף דבר** – התביעה מתקבלת והרינו מורים כי התובעת זכאית להשבת דמי הביטוח
10 ששילמה בעד עובדיה בשנים 2003-2006 בגין מימוש מניות שמקורן בהקצאת מניות על פי
11 מסלול ההקצאה שנקבע בסעיף 102 לפקודת מס הכנסה כנוסחו עובד לתיקון 132. זאת
12 בהפחתה של חלקי גמלאות נגזרות שכר ששולמו לעובדים אלה על בסיס ראיית רווח ההון
13 שנוכה כשכר עבודה. בשים לב לכלל נסיבות העניין, ובהן איחור התובעת בפנייה למוסד
14 לביטוח לאומי, דעתנו היא שנכון יהיה כי כל צד יישא בהוצאותיו ועל כן איננו עושים צו
15 להוצאות.

16 32. **רשות ערעור**: לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 30 ימים מיום שיומצא פסק הדין
17 לצדדים.

18 ניתן היום, ג' אב תשע"ד, (30 יולי 2014), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

19 פסק הדין נחתם בידי נציגי הציבור ועותק נמצא בתיק בית הדין, לצדדים מופץ עותק
20 בחתימה אלקטרונית של השופטת לבדה.

21

תמר סליימן

רחל בר-ג' הירשברג

נוראל ממליה

תמר סליימן, נציג ציבור
(מעבידים)

רחל בר-ג' הירשברג, שופטת

נוראל ממליה, נציג ציבור
(עובדים)

22